

POSPREMANJE.

2020 – 2024.

NAŠA
STRANKA

LOKALNE
POLITIKE

Cilj naših politika je omogućiti građanima i građankama spokojnu svakodnevnicu. Mnogi razlozi zašto ona nije takva danas kriju se u lošem upravljanju lokalnim zajednicama. Pripremili smo set politika čija će primjena dovesti do kvalitativne promjene u životu svih nas.

E-građani i građanke

Cilj nam je da naša zajednica, uvođenjem sistema e-građanin, postane pametna i brza. Putem ovog sistema moći ćemo lako komunicirati sa našim službama, dogovarati termine i dobivati potrebne informacije. Obezbjedit ćemo uslove da se putem ovog sistema mogu dobiti potrebni dokumenti.

Odlazak u općinu više neće biti izvor frustracije. Šalter sale će biti ugodne, u njima se nećemo zadržavati, nećemo stajati u redovima, jer ih neće biti. Digitalni sistemi će upravljati procesima, svako će imati svoj broj, a putem mobilnog telefona ćemo znati da li je gužva i prije nego dođemo u salu.

Brze i efikasne općinske službe

U našoj općini i gradu službenici/e će imati svoje jasne zadatke i bit će na neposrednoj usluzi građanima/kama i investitorima/kama. Kompleksnija pitanja i projekte će pratiti u saradnji sa građanima/kama i blagovremeno ih izvještavati o svemu.

Kapacitete koje naši službenici/e imaju moramo staviti na raspolaganje svima. Osnovne pravne savjete, pomoć pri projektnom apliciranju, i druge vrste pomoći moći ćemo dobiti u lokalnoj zajednici. Naša lokalna zajednica će biti naš najbolji savjetnik za administrativne i upravne procedure.

Informirani građani i građanke

Za povjerenje u institucije, komunikacija je ključna stvar. Ona mora biti dvosmjerna, između općine, grada i građana/ki. Do sada smo navikli da uprava diktira sistem i učestalost komunikacije te ponekad uskraćuje odgovore građanima i građankama. Mi ćemo aktivno koristiti sve raspoložive kanale za komunikaciju, zbog čega će građani i građanke biti upoznati/e sa svim događajima, svojim obavezama i prilikama. **Naša lokalna zajednica će biti transparentna i otvorenih vrata.**

Mjesne zajednice u procesu odlučivanja

Lokalna zajednica mora biti participativna, pa sve bitne odluke moraju imati širi društveni konsenzus. Mi nećemo dozvoliti da se bilo šta gradi i radi bez saglasnosti iz mjesnih zajednica. Investicije moraju biti društveno prihvatljive i odobrene od strane zajednice. Mjesnu zajednicu ćemo graditi da bude ono što joj je u demokratiji svrha, početni stub direktnog učešća u odlučivanju. **Javna rasprava u našoj lokalnoj zajednici će biti kontinuirana i aktivna!** O iznimno važnom načinu utroška budžetskih sredstava odlučivat će oni koji doprinose budžetu, građani i građanke, a ne otuđeni/e službenici/e iza kožnih vrata.

Tempo razvoja naše mjesne zajednice svojim inicijativama diktiraju građani i građanke. Proširit ćemo odgovornosti i obaveze mjesne zajednice. U njima ćemo moći dobiti sve potrebne informacije o privrednom, socijalnom i stambenom stanju tog područja, što će olakšati investicije i otvaranje biznisa. Kada napravimo sistemsku analizu potreba, omogućit ćemo strateško ulaganje u razvoj mjesne zajednice. U prostorijama mjesne zajednice ćemo se informisati, učestvovati u odlučivanju, a po potrebi preuzimati i dokumente za koje sada moramo ići u zgradu općine/grada. Mjesne zajednice će, po potrebi, biti isturene šalter sale koje mogu ubrzati sve mukotrpne, birokratske procedure.

Čist, zdrav i ugodan komšiluk

Naš komšiluk će biti čist! Jedan od većih problema lokalnih zajednica je prljavština. Smeće je svuda, ulice su neuredne, kante i kontejneri su loše raspoređeni. Mi ćemo se ovom problemu posvetiti sistemski. Detaljno ćemo analizirati postojeće održavanje komunalne higijene, te istražiti i evidentirati sve probleme u toj oblasti, poput onih sa prikupljanjem i odvozom otpada. U rješavanju ovog problema vodit ćemo se principima efikasnosti i jednakopravnosti. Odlaganje otpada treba da bude jednostavno, kontejneri i kante će se nalaziti dovoljno blizu svim stanovnicima. Otpad i kontejneri ne smiju da budu u vizuelnom fokusu naselja pa ćemo ih relocirati na mjesta pristupačna radnicima/ama komunalnih preduzeća, ali ne na istaknutim vidljivim mjestima. Kontejneri će biti u otpadnicima unutar zgrada, javnim garažama, ispod zemlje, ali uvijek na dohvata ruke. U našoj općini i gradu se ne smije desiti da građani i građanke moraju dugo tragati za mjestom na koje mogu odložiti otpad. Na prostorima koji su prometni i aktivni (šetališta, trgovci, škole) bit će dovoljan broj praktično i pametno raspoređenih kanti za otpatke.

Komunalni nadzor je ključan za čist i zdrav komšiluk! Mi ćemo osigurati da u našoj općini postoje komunalni/e inspektori/ce. Oni će voditi računa o javnoj higijeni, evidentirati ko je narušava i sarađivati sa građanima/kama, policijom, preduzećima i općinskim službama. O čistom komšiluku će uvijek neko razmišljati.

Otpad kao privredna sirovina

Otpad nije smeće, otpad je privredna sirovina! Gradit ćemo saradnju sa zainteresovanim partnerima, kako javnim, tako i privatnim, o procesima reciklaže i ponovne upotrebe otpada. Cirkularna ekonomija i ponovno korištenje otpada će smanjiti i troškove odlaganja. Što više recikliramo, to će odlaganje biti jeftinije. U isto vrijeme postojeći sistem naplate mora biti pravedan i ispravan, pa ćemo stremiti uvođenju principa „koliko bacaš, toliko plaćaš“.

Naš komšiluk će biti čist, uredan, zdrav i zelen. Zelene politike će određivati tok razvoja naših općina i gradova.

A parkovi?

Parkovi i trgovi trebaju da budu srce lokalne zajednice. Na tim javnim prostorima, koji će zahvaljujući našem komunalnom nadzoru biti uredni, očuvani i čisti, dešavat će se veliki broj socijalnih aktivnosti. S obzirom na to da će naša lokalna zajednica biti dobro uvezana biciklističkim stazama i šetalištima koja će voditi na trgove i parkove, građani i građanke će se više kretati. To je preduslov za organizaciju bazara, umjetničkih i kulturnih aktivnosti i drugih događaja u našim parkovima i na trgovima. Ulice, parkovi, trgovi i šetališta će napokon biti dobro osvijetljeni, naša rasvjeta će biti pametna, štedljiva i prilagođena zaštiti okolini. Krenut ćemo u projekt izmjene svih rasvjetnih glava sa novim led lampama, koje u sebi imaju senzore za pokret i količinu prirodnog svjetla. Svjetlost na ulici će uvijek biti izbalansirana i garantirat će ugodu i sigurnost. Nova rasvjetna tijela donijet će dugoročne uštede u budžetu, pa se novac koji se trošio na električnu energiju može preusmjeriti u druge svrhe.

5

Zdravo i održivo kretanje

Građani i građanke će imati svu potrebnu infrastrukturu za zdrav i održiv način kretanja. Mi ćemo kontinuirano i sistemski ulagati u razvoj pješačkih i biciklističkih staza, koje će, osim što će poboljšati kvalitet transporta u lokalnoj zajednici, biti veoma važni za povećanje sigurnosti. Svjedoci smo povećane upotrebe električnih skutera i bicikala, koji nemaju jasno određen prostor za kretanju i predstavljaju opasnost za pješake/inje i vozače/ice. Izgradnjom adekvatne mreže biciklističkih staza ovaj će se izazov premostiti i lakše će se upravljati saobraćajem. Kvalitetna i dobro planirana saobraćajna infrastruktura omogućava ugodniji i sigurniji sistem kretanja, samim tim i kvalitetniji život.

Vode ima, voda je čista

U našim općinama i gradovima o vodoopskrbi građani i građanke neće morati razmišljati. Ona će biti redovna i stabilna, redukcije će postati stvar prošlosti. Mi ćemo detaljno istražiti potrebe za obnovu vodovodne mreže i programirati njeno uređenje tako da svi moraju imati nesmetan i trajan pristup vodi. Vodit ćemo računa i o odvodu otpadnih voda i kanalizaciji, njihovoj preradi, filtraciji i pronalasku najboljih rješenja za deponovanje.

Rijeke i potoke ćemo čuvati i čistiti, nećemo dozvoliti da se prljaju i zagađuju. Naši/e komunalni/e nadzornici/e će i o ovome voditi računa.

Život i zdravlje se nalaze u čistoj vodi.

Auto samo kada moram, radije javni transport

Uvođenjem modernih tehnologija regulirat ćemo cestovni saobraćaj i u historiju poslati gužve i kolone. Cestovnu infrastrukturu ćemo redovno i pravilno održavati, pa će zahvaljujući dobrim cestama automobili biti očuvaniji i dugotrajniji.

Ključnu ulogu u našoj lokalnoj zajednici će imati javni prevoz! On će biti redovan, brz, ugodan i čist. Svakom građaninu/ki javni prevoz mora biti na dohvat ruke. On mora biti pristupačan lokacijski, vremenski i finansijski. Tačno će se znati kada dolazi vozilo javnog prevoza i gdje se nalazi u datom trenutku, kolika je popunjenost tog vozila i predviđanje saobraćajne gužve, odnosno dolaska od lokacije A do lokacije B. Za ovo će se koristiti interaktivna mobilna aplikacija preko koje će se moći kupovati i karte, dok će na svakoj stanici javnog prevoza biti LED ekrani na kojima će biti izlistane sve potrebne informacije.

Vozila javnog prevoza će biti čista i uredna, a težit ćemo da se vozni park kontinuirano obnavlja. Ukoliko općina svake godine iz svog budžeta kupi po jedno vozilo, za desetak godina imat ćemo dostojan vozni park koji će se redovito obnavljati. Vozila u našoj općini će biti inkluzivna i pristupačna za sve naše građane.

Javni prevoz može biti postavljen na noge i uz pomoć tržišnih mehanizama, pa ćemo raditi na animiranju privatnih kompanija da sudjeluju u javnom prevozu. To će popraviti kvalitet usluge i očuvati cijenu trajno pristupačnom!

Inkluzivne lokalne zajednice

Općinski resursi ne smiju biti dostupni samo za privilegovane, oni moraju da budu svima pristupačni. Principom inkluzivnosti ćemo se voditi prilikom izgradnje i renovacije ukupne urbane infrastrukture. Na našim ulicama će biti taktilne ploče, semafori sa zvučnom signalizacijom, rampe za kolica i drugi alati koji mogu olakšati kretanje i povećati socijalnu pristupačnost. Kao ključna komponentna pri kreiranju strateških i planskih aktivnosti na nivou lokalne zajednice bit će socijalna inkluzivnost. Nijedan projekt u našoj lokalnoj zajednici neće biti započet prije nego se detaljno analizira njegov stepen inkluzivnosti. Komuniciranje općine bit će prilagođeno svima. Inkluzija će biti sadržana u svakoj odluci koju ćemo donijeti.

7

Uloga kućnih savjeta

U proces odlučivanja prilikom odobravanja infrastrukturnih i drugih projekata planiranih u neposrednoj blizini stambenih zgrada uključit ćemo kućne savjete. Tako će se ojačati njihova društvena uloga i izgraditi komšijska solidarnost u društvenoj participaciji.

Pametna i odgovorna gradnja

Veliki broj naših zgrada izgrađene su prilično davno. Te zgrade treba funkcionalno održavati i obnavljati, treba im povećati energetska efikasnost u skladu sa zelenim politikama i prilikom intervencija razmišljati dugoročno. Da bismo krenuli u sistemsko renoviranje, moramo prvo upoznati postojeće stanje objekata u lokalnoj zajednici. Uradit ćemo detaljno istraživanje i napraviti kategorizaciju zgrada kolektivnog

stanovanja po njihovim stanjima i potrebama. Nakon kategorizacije, napraviti ćemo višegodišnji plan renoviranja u skladu sa budžetskim mogućnostima. Ovaj plan će osigurati održivost, socijalnu osjetljivost, ali i mogućnost građanske participacije. Budžet za renoviranje će osigurati općine, u skladu sa utvrđenom kategorizacijom. Ukoliko stanovnici osiguraju 50% budžeta iz vlastitih kapaciteta, njihova zgrada će moći da preskače red u unaprijed dogovorenoj kategorizaciji. Tako planiramo u narednih deset do petnaest godina osvježiti kompletan fond zgrada kolektivnog stanovanja. Mehanizmi kategorizacije su tu da garantuju pravičnost, efikasnost, transparentnost, socijalnu osjetljivost i podršku kompetitivnosti u lokalnoj zajednici. Prilikom izgradnje novih zgrada morat će biti zadovoljeni najviši ekološki i urbanistički standardi. Ključna stvar kojoj ćemo težiti je da stanogradnja bude društveno poticana. Kroz mehanizme kooperacije lokalne zajednice i investitora truditi ćemo se da osiguramo fondove stanova za mlade po povoljnim cijenama. Krov nad glavom je vrlo važan faktor za razvijanje osjećaja sigurnosti i stabilnosti, kao i općeg društvenog zadovoljstva.

Novi kriteriji za legalizaciju objekata

Naši/e građani i građanke su svjesni/e problema koji predstavljaju nelegalno izgrađeni objekti te da je konačno vrijeme da se tome stane u kraj. Da bi se ovaj problem napokon riješio, njemu se mora pristupiti kreativno i sa izraženom socijalnom senzibilnošću. Ilegalno izgrađeni objekti su često bili mehanizam za rješavanje socijalnih pitanja i rušenje ovih objekata može dovesti do opšte socijalne krize. Mi ćemo osmisliti nove kriterije za legalizaciju. Objekti će morati zadovoljavati urbanističke i ekološke kriterije, komunalni pristup i vizuelnu prihvatljivost prije nego dobiju potrebnu saglasnost za legalizaciju. Prema novoj ilegalnoj gradnji će biti nulta tolerancija, a naročito će se obratiti pažnja da se stane u kraj narušavanju javnog interesa u cilju ostvarivanja profita nelegalnom gradnjom.

Lokalna zajednica i poslovne mogućnosti

Dobri uslovi za poslovanje moraju se graditi od lokalne zajednice. Naš je cilj da povećamo broj radnih mjesta i osiguramo stabilnije tržište rada na kojem će plate biti bolje, radnici zadovoljni i slobodni da ispoljavaju svoju kreativnost. Zato ćemo kroz našu lokalnu zajednicu raditi na jačanju privrede, naročito one obrtničke i malih biznisa. Ulagat ćemo u mlade i sa njima graditi infrastrukturu koja će im pomagati u obrazovanju i olakšavati put do zaposlenja. Također ćemo ih poticati na preduzimanje i samozapošljavanje. Mlade u lokalnoj zajednici vidimo kao pokretače kulturnog, socijalnog i poslovnog života.

U isto vrijeme mislimo na druge starosne i statusne kategorije. Programi prekvalifikacije i dokvalifikacije će biti dio našeg sistema pomoći privredi. Osobama koje ostanu bez posla pomagat ćemo da se vrate na tržište rada.

U potentnim dijelovima lokalne zajednice formirat ćemo poslovne zone za velika i srednja preduzeća koja će se, sistemom zoniranja, bolje uvezivati. Uz veliku poslovnu zonu veže se veliki broj malih usluga. Poslovne zone su generator preduzetništva.

U našim mjesnim zajednicama nedostaje sadržaja i usluga. Dobrom analizom i mapiranjem potreba moći ćemo savjetovati investitore šta tačno nedostaje u tom okruženju. Tako će potencijalni investitor, na osnovu analize potreba, moći usmjeriti svoja sredstva kvalitetno. Svima će biti lakše pokrenuti biznis ako znaju šta određenom području nedostaje.

Pokrenut ćemo lokalnu razvojnu agenciju koja će moderirati poslovnim i razvojnim procesima u lokalnoj zajednici. Ova razvojna agencija će biti pokretač pametnih i inovativnih rješenja za poslovnu i lokalnu zajednicu. Zapuštenu infrastrukturu i nekadašnje privredne gigante ćemo pokušati vratiti u funkciju. U saradnji sa zdravim privatnim sektorom ćemo ulagati da se zapušteni potencijali fabrika opet počnu koristiti. Znamo koliko su nekada bili važni za naše ljude pa im želimo probuditi osjećanje sigurnog i normalnog života.

Kreiranjem strateškog prostora za revitalizaciju zamrlih privrednih velikana, možemo efektno uticati na povećanje broja malih biznisa koji se vežu uz te resurse i segmentaciju proizvodnih procesa koja je prije bila koncentrisana u jednom preduzeću na više malih preduzeća. Recimo UNIS i PRETIS mogu oživjeti kroz male fabrike koje se bave istim ili sličnim segmentima njihove nekadašnje proizvodnje. Umrežavanje lokalnih poduzetnika, pametno i strateški usmjereno poticanje, zajednički rad na pripremi dokumentacije za apliciranje na IPA i druge projekte i nagrađivanje dobrih praksi, još su neke od mogućih politika naše lokalne zajednice u pokretanju poslovanja.

Strategije za razvoj

10 Sve lokalne zajednice imaju svoje razvojne ciljeve, u nekima oni stvarno postoje, u nekima su to samo mrtva slova na papiru. U našoj lokalnoj zajednici sve će biti prethodno planirano i po tim dokumentima će raditi naš sistem. Svaka marka iz općinskog budžeta će biti usmjeravana u skladu sa prethodno definisanim strateškim ciljevima. Svaki poticaj, svaka stipendija, svaka investicija će biti dio šire slike koja će se kroz te mikroelemente konstituisati. Samo takvim metodom i strateškim upravljanjem finansijama možemo očekivati bolji život za sve nas.

Funkcionalan sistem primarne zdravstvene zaštite

Osnovni preduslov za normalan i zdrav život je **funkcionalan zdravstveni sistem**, naročito sistem primarne zaštite, koji mora biti zasnovan na efikasnosti, kvalitetnom i jednakom pristupu svim građanima i građankama. Mi ćemo uraditi sve da naše općine imaju adekvatan broj ambulanti i drugih jedinica primarne zdravstvene zaštite. Imamo priliku da, kroz korona krizu, vidimo koliko je važan broj ambulanti, njihova dobra raspoređenost i opremljenost.

U našem društvu često se izostavlja preventiva kao stepenica zdravstvene zaštite. Mi je posmatramo kao nulti stup zdravstvenog sistema, prethodnicu zdravstvenom

sistemu. Zdravije životne navike podrazumijevaju duži i kvalitetniji životni vijek, smanjeni pritisak na zdravstveni sistem primarne zaštite i brojne druge benefite. Mi ćemo kroz edukativne, projektne i političke procese raditi na unapređenju životnih navika. Osigurati ćemo prostore za zdrave životne navike, povećati pristupačnost građana ovim prostorima i olakšati njihovo uvođenje u svakodnevnicu.

Obrazovanje, kultura i sport

Da bi naše društvo, odnosno naša zajednica bila zdrava, funkcionalna i normalna, važno je ulagati u **obrazovanje**. Općinske nadležnosti nisu velike, ali uraditi ćemo sve da osiguramo dobru infrastrukturu, od vrtića do srednjih škola, te da projektima i stipendijama motiviramo sve naše građanke i građane za kreativne ideje koje mogu osigurati bolje obrazovanje po mjeri pojedinca. Predškolsko obrazovanje je jedno od ključnih za nas i raditi ćemo na revitalizaciji vrtića i izgradnji novih, tako da svako naše dijete ima jednake prilike za upis i prolazak kroz taj period odrastanja.

Kulturu posmatramo kao društveni segment koji obogaćuje našu svakodnevnicu i potiče na dublje promišljanje sebe i svoje okoline. Pasivnim i pogrešnim ulaganjem sa lokalnog nivoa, apsolutnim nemarom i politizacijom kulture u ideološke i nacionalne svrhe, dosadašnji vlastodršci su je u potpunosti obesmislili. Mi ćemo uraditi sve da ponudimo kulturi adekvatan prostor i slobodu, da obezbijedimo potreban novac i da je vratimo u naše općine, naselja i škole. Kultura će proizvoditi sadržaje koji će obogatiti svakodnevnicu naših građanki i građana, ponuditi im bolji kvalitet života koji provode odmarajući se i relaksirajući u bližem okruženju doma.

Sport i rekreacija su veoma važni za zdrav i zaokružen život svake osobe. Povećati ćemo ulaganja u individualne sportove i rekreativnu kulturu, a osiguravanjem prostora za individualne sportove graditi ćemo i sportske navike. Ulaganja u kolektivne sportove ćemo sistematizirati i programski usmjeravati u korist javnog interesa, kolektivnog dobra i obostranog zadovoljstva klubova i općine.

**NAŠA
STRANKA**

**NS
2020**